

Hegedűs Imre János

## VÍZPRÓBA

**E**z még akkor történt, amikor nem a kisgyermeket, hanem a telefont takarták le paplannal, párnát is tettek rá, az jobban szigetelte a hangot, ha nagy ritkán vendég érkezett, a házi-asszony szájára tett mutatóujjal intette, csak semmi duma, a falnak is füle van, és a szülők arra tanították a gyermekeket, minden, ami csak létezik ebben a szép, új világban, az jó és tökéletes, eszükbe ne jusson panaszkodni, mert akkor az édesapa a következő éjszakát már nem tölti otthon. Az se legyen sérelmes, mondták, ha születésnapra nem készül el a torta, a helyett olyan puliszkát borít ki anyuka az asztalra, mint egy érett sajt, az a nemzeti eledel, vékony kendercérnával fölszeleteli, és cukorrépából készült sziruppal, amit sógor bácsi szokott felhozni faluról, leönti. Feldarabolása előtt ragyogott, világított ez a gyönyörű világossárga labda, a mesebeli kisgömböcre emlékeztette a családtagokat, éppen csak meg nem szólalt. Akkor hát adjuk meg neki a megérdemelt tiszteletet! Csak semmi grimasz! Csak semmi fintonr! Hát nem jobb az, ha a gyomor mindent befogad és megemészt? Nem jobb az, ha mindenevők leszünk? Bizonyára már ti, gyermekek is hallottatok arról, hogy éppen az ország első asszonyának az irányításával komoly kísérletek folynak a fővárosban a műrostos kolbász és szalámi előállításáról, gyártása már csak idő kérdése, hamarosan az élelmiszer boltok polcaira kerül ez az ételcsoda, hiába, mindenható a tudomány, megállíthatatlanul dübörög, hódít, azt is tudjátok, legalábbis hallhattátok, hogy a borjakat tyúktrágyából és szárított fenyőgallyból örölt táppal etetik. Így van ez jól! Mit mond a darwinizmus? Hogy az erős egyedek életben maradnak, a kényesek, a válogatósok, a gyengék elpusztulnak. Nem azt magyarázta nektek Kóródi tanár bácsi, hogy a pozitív szelekciónak köszönhetjük ezt a magas civilizációt? Hogy jött az létre? Azok a nők, férfiak, gyermekek maradtak életben, akik mindent kibírtak: éhséget, hideget, fagyot, barlang-dohot, akiknek erős és éles volt a tépőfoguk, s megnyerték az élet-halál harcot a vérmed-

vével a barlangok birtoklásáért, akik csapdába tudták ejteni a mamutot, ezt a lábon járó élelmiszerraktárt.

Egészen más beszélgetések folytak suttogva, halkán a hálósobákban. Le tudták halkítani annyira a hangjukat a házastársak, hogy a telefonvagy villanyvezetékek dobozaiba beszerelt fali poloskák nem érzékelték. A Szeder házaspár suttogó beszélgetéseinek sztereotip mondatai általában így hangzottak:

- Mi lesz velünk? Mi lesz a gyermekeinkkel? Jaj, Istenem, nehogy terhes maradjak! Nem akarok rabszolgát szülni, ez a két leányka éppen elég.

A kisvárosban mindenki tisztelte őket. Az édesapa a tervezőintézet igazgatója volt, szaktekintély, két nagy lakótelep panelháza az ő irányításával épültek fel, nem volt nehéz dolga, a modelleket, sokszor a tervrajzokat is a fővárosból kapták, azt csak hallomásból tudta, hogy a település fölött többször átrepülő helikopterből parancsolta meg az ország vezércsillaga, hol, mit kell lebontani, s helyére mit kell építeni. Szisztematizálásnak nevezték akkor ezt az országos méretű grandiózus tervet, mindenki beleszólhatott abba, egyedül a szakértők, a valódi építők nem.

Szép ember volt Szeder Kolozs, a mérnök, magas, nyurga, filigrán, párducmozgású, szertornára járt, de a romantikára hajlamos feleség szívét nem a domború mellkas, a daliás termet, hanem a szokatlan árnyalatú, királykék színű szem, az ajkak állandó mosolya és a világosbarna haj, a pompás frizura dobbantotta meg, különösen, ha ő fésülte csupa gyöngédségből, s közben simogatta hosszú, kecses ujjaival.

Az édesanyát, Szeder Fruzsínát zöld szeme és büszke fejtartása miatt egyetlen szóval intézte el a város, rá is ragadt az állandó jelző, mint az eposzok hőseire: Fruzsina, a Méltóságos Asszony. Vagy egyszerűen csak a Méltóságos. Nem volt megszokott névadás ez az elvtársak világában, éppen ezért csak bizalmas körökben hangzott el. A zeneiskolában tanított, ha énekesek léptek színpadra a szakszervezeti kultúrrotthonban, zongorán mindig ő kísérte őket, szemfényvesztő sebességgel vibráltak az ujjai a billentyűkön, professzorai az egyetemen ki akarták nevezni asszisztensnek, nagy jövőt, fényes karriert jósoltak neki, de akkor már jegyben járt Kolozssal, akit ide, ebbe a hegyaljai

kisvárosba helyeztek építésznek, és ő szerelmes rajongással követte a férjét, mert már az egyetem utolsó évében összeházasodtak. Nem érzett szúrást a szíve tájékán, amiért lemondott a nagyvilág híres pódiumairól, a boldogságot a családban képzelte el. Kezdetben a férje, s ahogy akkorára nőttek, a leánykák is, egymással versenyezve kapkodták ki kezéből a konyhakést, a húspotyolót, a seprűnyelet, nehogy megmerevedjenek az izmok az ujjában, aki zongorán játszik, ne végezzen kemény fizikai munkát; álomszép keze volt, megfeshette volna azt Leonardo is, keskeny, hosszú, kecses csoda, és a két karja két szál lilium; amikor az egyetemi város parkjában egy padon, szürkület tájt Kolozs megkérte a kezét, ő két tenyere közé fogta a férfi arcát, s azt mondta, igen, szerelmem, tied ez a kéz, ha már megkérted, életre szóló nászajándék, vigyázz rá nagyon, mosolyod, amit legjobban szeretek, konkurens-harcban legyőzte a zongora fekete-fehér billentyűit, követlek a világ végére is.

Egy kicsit hasonlított a világ végére S. kisváros, Európa kulturáltabb felének keleti peremén, félig síkságon, félig dombon terült el, s amíg nem indult meg az iparosítás gőzhengere, élhető település volt, rajongva meséltek erről az idősebb nemzedékek, a főtér helyét hatalmas park foglalta el, közepében emeletes filagória, amelyre a hajdani békeidőkben, vasárnap délutánonként kivonult a tűzoltó zenekar, rendszerint keringőket játszott, s volt rá eset – ezt is az öregektől tudták –, hogy több száz ember, sokszor az egész város táncolt a sétányokon. A fiatal párok, de a középkorúak is, hol körbe-karikába, hol sarló alakban, egymással versenyezve, egymást üzve rogyásig ropták, táncoltak a csillagos ég alatt.

Ők, Szeder Fruzsina, Szeder Kolozs és a két lányuk, Juci és Diana lekéstek erről a táncos időről, későn születtek, vagy túl korán, komor üzemek, a harckocsik és a tankok kapcsolószekrényeit gyártó épület-monstrumok nőttek ki a földből, azok kéményei ontották a füstöt, szürke lett az ég, megváltozott a fény tulajdonsága, a ragyogást fölváltotta a derengés, szmognak nevezték szaknyelven, addig nem is hallották ezt a szót, de más változásokon is átesett a nyelv, a klasszikus filozófia helyébe lépő dogma, ideológia patetikus nyelvet hozott létre, csírátlanította a szavakat, kilúgozta azokból a gondolatot, és belevitte az indulatot, harcra, ádáz küzdelemre szólított fel, s pusztításra,

mindent eltörülni a föld színéről, ami régi, és megteremteni helyébe az örök boldogság édenkertjét.

Kényelmesek voltak az igehirdetők, nem mocskolták be a kezüket közelharccal, az idegenlégióhoz hasonlítható hadsereget szerveztek, amelynek katonái nem jártak egyenruhában, de azért volt megkülönböztető jelük.

A dzseki.

Honnan származik a szó, nem tudták az emberek, de már a hangzásától lúdbőrös lett a hátuk, nem a magyar nyelv dallamosságától elütő, recsegő hangzása miatt – mintha harákolna egyet az ember! –, a tulajdonosoktól rettegetek, rendszerint köpcös, tagbaszakadt férfiak viselték, merev tartású nyakukon dudoros fej trónolt, soha nem nézték a földet, mint a város lakói általában, és amikor végigmentek a város utcáin, látszott rajtuk, hogy nem ismerik sem a félelmet, sem az alázatot, erről már lehetett tudni, az idegenlégióhoz tartoznak, így nevezték a város lakói az alakulatot. Az exlex felelőtlen, boldog állapotában éltek a bördzsekisek, mindenekelőtt a munka kötelezettsége alól mentette fel őket a törvény, illetve törvényen kívüliség, ők csupán figyeltek, pontosabban megfigyeltek, és minden eszközzel – vesztegetés, zsarolás, megfélemlítés, hazugság, félrevezetés, verés, sőt kábítószer –, arra kényszerítettek egyéneket és közösségeket, hogy vallják be bűneiket, ismerjék el, hogy bontják, rombolják, befeketítik azt a csodálatos építményt, amit, akárcsak a Babel tornyát, milliók építenek véres verejtékkel.

Szeder Kolozs és Szeder Fruzsina úgy védekezett a miazmák ellen, hogy otthonukban külön világot hoztak létre. Önmagukba burkolóztak. Társaságba nem jártak, színházba se, a mozit messze elkerülték, ehelyett színpaddá léptették elő a nappalit, Juci fuvolán játszott, Diana gordonkán, az édesapa, Kolozs tűrhetően gitározott, s mindhárman igazodtak az édesanya zongorafutamaihoz. Mozart volt a kedvencük, de játszottak Beethovent, Haydnt, Bachot, Bartókot és sok, nagyon sok gregorián dallamot, madrigált. Kezdetben próbálkoztak Kodállal is, a *Psalmus hungaricus* egy-egy részletével, de azt meghallotta egy jó szándékú szomszéd, és figyelmeztette őket, ne magyarkodjanak, könnyen rájuk húzzák emiatt a sovinizmus, az irredentizmus vádját, így hát maradtak az idegen klasszikusoknál.

Halkan, finoman, hogy senkit ne zavarjanak (vékonyak voltak a panelház falai), amikor idejük engedte, muzsikáltak, a zene pótolta az önfeledt társalgást, az utazást (amúgy is csak kétévente adtak útlevelet baráti, szomszéd országba), a zene behozta otthonukba a madárcsicsergést, a hegyi patakok csobogását, a háztetőkön vagy a templomok csúcsán forgó rézkakasok csikorgását, a föld gyomrának morajlását, az ég haragjának csattogását, a Föld apró népségének, a bogaraknak a ciripelését, zümmögését, dallammá formálódottak kezük nyomán a fekete fejű, hosszú szárú hangjegyek, ritmusfutamok születtek, a harmónia diszharmóniába csapott át, sőt az édes női hangokat és a mély, férfias basszusokat is hallani vélték.

- Érzitek? - mondta az édesanya, ha szünetet tartottak. - Zenélés közben történik valami az idővel. Mintha megszűnne! Legalábbis lelassul. Az emberek idejük nagy részét elpocsékolják, észre sem veszik a semmittevést. De ha muzsikálunk, velünk zeng, zúg, zümmög, néha üvölt az idő. Azzal áztatjuk magunkat, hogy a zenével magányos szigetre menekülünk, holott az univerzum, a szférák zenéje szól általunk.

Ilyen s ehhez hasonló elmélkedések folytak szinte naponta a Szeder családban, de szó sem volt arról, hogy ők valaha is lefordították volna a zenét, azt nem lehet lefordítani, a szavak szürke, kopár képződmények a zenéhez képest, azt tudták Fruzsina elmélkedéséből, mi történik az idővel, de hogy velük mi történik, azt csak sejtették. Muzsikálás közben, felesleges okoskodás nélkül változtak légies alakokká, a zene a felsőbbrendűség érzetével ajándékozta meg őket, előjogot élveznek, akárcsak a dzsekisek, csakhogy más volt ennek az előjognak, kiváltságnak, privilégiumnak az előjele, ők nem az exlex préri végtelen földjének hiénái voltak, mint a bőrdzsekisek, hanem a kasztok fölötti régiók nimfái.

A ház asszonya apró figyelmességei növelték az áhítatot, illatos gyertyát gyújtott, az ablakokon összehúzta a tüllfüggönyöket, leoltotta a csillár égőit, csak egyik sarokból derengett fény, a zene temploma lett így a panellakás nappalija.

Legszebb ruhájukba öltöztek hétköznap is, ha zenéltek, Fruzsina fűzöld selyemblúza és kasmír vállkendője elmaradhatatlan volt, Kolozs ragaszkodott kockás ingéhez, a lányok csupavirág-köntöst húztak magukra, nyakukon csokorra kötött kendőcske. Ez volt a legszebb álca,

a legszebb rejtőzködés, a menyasszony arcát is eltakarja a fátyol, ő látja a világot, de a világ nem látja őt.

Az édesapa nem volt bőbeszédű, szavak nélkül elmélkedett, medítált, mekkora ajándék a sorstól, gondolta, hogy a genetika vízvázasztója ilyen tökéletesen működött, Juci, a nagyobbik lányom rám hasonlít, az én arcvonásaimat hordozza, Diana megörökölte az anyja türkiz zöld szemeit, nyurga termetét, liliomkarjait.

Így élt a Szeder család. Illetve két élete volt. Egyikben robotmunkával győzték le a napi gondokat, a másikban az öntudatlanság boldog állapotában lebegtek.

Azt már házasságkötésük utáni hetekben megfogadták, hogy eljövendő gyermekeik semmiben hiányt nem fognak szenvedni, mindent megadnak nekik, bármilyen szűkös a világ, ha karjuk kisuvad a helyéből, akkor is meglesz mindenük.

Fruzsina magánórákon fogadta azokat a kedves tanítványokat, akik zenei pályára készültek, Kolozs fusizott, a negyedik, kicsi szobát tervezőműhelynek rendezte be, hatalmas, rézsútosan eldöntött táblán szerkesztette magánlakások tervrajzait, feketemunka volt, de senki nem jelentette föl, mert törvény előtt a megrendelő is cinkosnak számított. Azt viszont tudták, a hatalom is tudta, hogy a Szeder család gazdag, hogy tagjai jó módban élnek, drága, sokszor külföldről becsempészett ruhákban járnak, titkos kapcsolatok révén, pult alatt a déli gyümölcsök is eljutnak hozzájuk, és az első Fiat gépkocsit is meg tudták venni, amit behoztak a megyébe.

Az esti, az éjszakai szuttogások csak részben változtak:

- Jó nekünk - mondta a feleség. - A fogadalmunk szerint élünk, ha megveszünk egy szép ruhát, magas nyakú pulóvert, feszes farmert Jucinak, Dianának, azonnal megjelenik az a nőgyógyászok, a főorvosok gyermekeink is, mi irányítjuk a divatot a városban. A kamránk sem üres, a vasárnapi ebédek igazi lakomák, s amióta bejárónőt tudunk fogadni, a lakásunk ragyog a tisztaságtól.

- Éppen csak terhes ne maradj, kedvesem - szuttogta Kolozs -, nagyon szeretjük egymást, a szenvedély virtuális veszély számunkra a mai világban, az abortusztvörvény miatt retteg az egész ország, te is tudod, húsz- vagy harmincezer fiatalasszony halálával számoltak a

központban, ez a világtörténelem legaljasabb, leghitványabb kalkulációja.

- Vigyázni neked kell, szívem, most a férfiak kezében a feleségek sorsa, mit tehet a nő, ha...

- Igen, persze, tudom én ezt, legnagyobb baj, hogy betiltották az óvszerek árusítását, fogamzásgátlót külföldről még csillagászati összegért sem lehet beszerezni, bedutyizzák, ha az árusításával lebukik valaki.

Sok ezer, ehhez hasonló suttogás hangzott el akkor az országban, s jöttek a hírek bebörtönzött nőgyógyászokról, szülésznőkről, bábákról, konyhaasztalon elvégzett abortuszokról, ijesztő, hátborzongató beavatkozásokról, szeptikus állapotokról, utcán összeesett, lázas lányokról, asszonyokról.

Sokat, túlságosan sokat beszéltek az emberek a magzatelhajtás régi és új keletű módjairól, káliumpermanganát oldatot, asszonygyökér levét vagy sósavat, esetleg ricinus olajat kell fölfecskendezni, petrezselyem vagy fehér üröm gyökeret kell feldugni, katéterrel kell leválasztani a magzatot a méhfalról, nehéz tárgyakat emelni, hatalmas súlyokat helyezni a hasra, forró fürdőt venni...

Virágzott ez a szomorú folklór, szájról szájra járt, azok is terjesztették akaratlanul, akiket nem érintett, az ember betegesen élvezte a szörnyűséget.

Másfél év telt el az abortusztörvény kihirdetése óta, amikor a Szeder család hálósobájában elhangzott a vészes suttogás:

- Édesem, baj van. Nem jött meg.
- Biztos vagy benne?
- Még várhatunk néhány napot, de azt hiszem, felesleges. Elszámítottuk magunkat. Úgy látszik, a ciklus utolsó napjai sem veszélytelenek. A kálvária útjára léptek.

Azt a gyötrő, állandóan visszatérő gondolatot, hogy esetleg meghagyják a gyereket. Elvetették. Az egzisztenciájukat féltették, s kialakult egy különös, hamis ál-szégyenérzet: egy okos értelmiségi nő nem esik teherbe, az tud vigyázni magára. Nyakra-főre csak a cigányasszonyok kölykeznek. Ők mégsem cigányok. Utolsó, legsúlyosabb érvük az volt, hogy nem dőlnek be a hatalom önkényének, nem szaporítják a

rabszolgák számát. A lázadás egyik formájának számított a dac: nem szülünk janicsárokat.

- Ez a vízpróba, kedvesem - mondta Kolozs a feleségének. - Nem először említetted ezt a hasonlatot. A boszorkányüldözések korában vízbe dobták a kezén-lábán összekötözött áldozatot, s ha lemerült, ártatlan volt, ha fennmaradt, akkor bűnös, hisz csak ördög segítségével úszkálhat a felszínen. Senki sem kerülheti el ma ezt, új boszorkányüldözések korát éljük, mindenkinek bizonyítania kell az ártatlanságát, ami éppen annyira lehetetlen, mint a megkötözött és vízbe dobott áldozat szabad cselekvése. Mi mostanig úgy álltuk ki a vízpróbát, hogy önként alámerültünk, elrejtőztünk a világ elől, zenébe burkolóztunk, de, látod, rés támadt a burok falán.

Érezték mindketten, hogy a középkor szele söpör végig rajtuk, az abortusztörvény csak az egyik tünete, visszabukott az ország az ötszáz év előtti korba.

A hálósobai suttogások most már csak a számba jöhető személyekről szóltak. Kik tudnának segíteni? Kihez lehetne fordulni, mert feljelentési kötelezettség van, egy rossz lépés, s már vége, nyilvántartásba veszik Fruzsínát, tele az ország besúgókkal, feljelentőkkel.

- A nőgyógyászommal jó a kapcsolatunk, még a szilveszteri mulatságára is meghívott egyszercs, próbáljuk meg.

- Nem bízom benne. Félénk ember, s bármekkora összeget ajánlunk fel neki, visszautasítja. Megszedte magát a sok hálapénzzel, a bőre alatt is lej van, nem kockáztat.

- Na, és a te házi orvosod? Barátok vagytok.

- Éppen ezért nem fordulok hozzá. Hitványság lenne részemről, ha börtönbe juttatnám.

Jöttek lefelé az egészségügyi nomenklatúra ranglétráján: asszisztensek, nővérek, bábák.

Mivel sok hasonló esetet, rémtörténetet hallottak, tudták, hogy el kell távolodni a lakóhelytől, más megyében, városban, községben kell angyalcsináló személyt keresni, a dzsekisek így nyomot tévesztenek.

A szomszéd megye székhelyén élt Kolozs unokatestvére, Zsiga. Még nem nősült meg, de volt élettársa, egy román lány, Măriuța.

Hozzuk mentek el, őket avatták be először a titkukba.

Kínos és feszült volt a beszélgetés, bekapcsoltak a lakásban minden készüléket, harsogott a rádió, a tévében éppen az ország vezércsillaga kiabált, és ők négyen sorra vettek minden számba jöhető személyt.

- Tudjátok, mondta Măriuța, hogy én faluról származom, ott szinte minden vénasszony ért a kuruzsláshoz, vajakoláshoz. A rokonságomban van egy bába, moaşă Paraschiva, most már nem hívják vajúdo asszonyokhoz, mert megöregedett, menjünk el, kérdezzük meg, garantálom, hogy nem fog feljelenteni. Rossz esetben visszautasít.

Nem utaztak a Fiat autójukon, az feltűnő lett volna, buszra szálltak, de csak hárman, Zsiga azt mondta, ő nem avatkozik ilyen dolgokba, nem gyávaságból marad itthon, irtózik, nem áll legjobban az idegeivel.

A faluvégen lakott moaşă Paraschiva, az udvarán a pajtától a kapuig acél drótot húzatott ki, azon rohangált és ugatott veszettül egy hatalmas tarka kutya, be nem tehetta a lábát oda senki a tulajdonos engedélye nélkül. Bekopogtak az ablakon, akkor a bába kijött, s megkötötte a kutyáját a szín lábához.

Megrázkódtak, amikor beléptek a házba. A szagok, a különleges szagok miatt rázkódtak meg, bürök, petrezselyem, torma, odakozmált edények szaga állt össze, fulladoztak a szúrós, dohos ajertől, Fruzsínát hányinger kínozta. Akkor is rotyogott valamilyen kotyvalék a kályhán, s a falak, a bútorok bevették a büzt. Különben nem az látszott, hogy nyomorúságban él a bába, a falakon üvegre vagy deszkára festett ikonok lógtak, Kolozs értett a népművészethez, megvillant a fejében, vagyont érnének ezek egy nyugati műtárgy-árverésen. Az egyetlen nagyszoba régimódi, de jó állapotban lévő bútorokkal volt berendezve, úgy látszik, az angyalcsináló mesterség bőven hozott a konyhára.

Fruzsina a kezektől irtózott meg. A vénasszony bogos, görbe ujjai, akárcsak a karvaly karmai, távol álltak egymástól, amikor kezet fogott vele, a körmei belevágtak a csuklójába. Olyan volt ez a bába, mint egy hatalmas, fekete ragadozó madár.

Félelmetes volt a két szeme is. Az álla alatt bogra kötött, fekete fejkendő alól úgy sütöttek, hogy aki szembe nézett vele, akaratlanul elkapta a tekintetét, hipnotikus erő sugárzott azokból. Hangja rekedtes volt, rikácsoló, s mivel egyetlen foga sem maradt, kilátszott a fogínye, nyála kispriccellt.

- Ai o șoansă nemaipomenită - Hallatlan szerencséd van - mondta neki Măriuța.

Miután megtudta a bába, miért jöttek a vendégek, be nem állt a szája, de olyan szélsőséges dialektust használt, hogy Kolozs és Fruzsina alig értették a szavát, pedig perfekt tudtak mindketten románul. Măriuța nyugtatta őket, hagyjátok, beszélje ki magát, így szokta fölfelé srófolni az összeget, azt mondja, olcsón nem viszi vásárra a bőrért, tudja, mivel jár, össze sem tudja számolni, hány bába ül börtönben.

Süket volt a vénasszony, ezért kiabálni kellett, megtehették nyugodtan, mert itt nem szereltek poloskát a falba a dzsekisek, kinn a kutya veszettül ugatott, Măriuța közel hajolt a füléhez, úgy nyugtatta, biztatta, a szipirtyó rázta a fejét, de amikor Kolozs kivette irattáskájából a hatalmas köteg pénzt, elvigyorodott, fogatlan ínyét kimutatta, és megragadta Fruzsina csuklóját. Intett neki, hogy jöjjön vele, s károgó hangon parancsolta a többieknek, maradjanak a szobában.

Volt a háza bütüjében egy nyári konyha, egy sütőház, kamrának, raktárnak is használta, oda mentek be, s a vénasszony bezárta az ajtót. Alig szűrődött kívülről fény, mert kicsi volt az ablak, a bába félretaszított a faltól egy szekrényt, akkor látta Fruzsina, milyen erő van még ebben a szíjas, izmos vénasszonyban, egy deszkalemez üreget takart, azt félretolta, kihúzott egy ládát, s előszedte a felszereléseit. Volt ott minden: gumilepedő, irrigátor, tégelyek, csövek, katéterek, különleges csípőfogók, fecskendők, sötét színű üvegekben növénykivonatok.

Nem volt teljesen dilettáns. Nagy pohár zöld folyadékot itatott meg Fruzsínával, amiól hamarosan elszédült, elkábult, fölfektette a fal melletti szelonra, és iszonyatos karmaival mindent letépett az altestéről.

Az volt borzalmas, hogy a szétvetett, felhúzott lábai közé térdepelt a bába, arcán torz vigyor jelent meg, amit bizonyára nyugtatásnak, biztatásnak szánt, először valamilyen folyadékot fecskendezett be, majd egy ruganyos katétert dugott fel, azt csavargatta, forgatta. Fruzsina összeszorította a fogait, beharapta az ajkait, előre elhatározta, bármi történjék vele, hang nem hagyja el a száját. Iszonyatos nyilallásokat érzett, pillanatokra elájult, aztán magához tért. Lelkét nem a katéter zúzta szét, hanem a szipirtyó iszonyatos ábrázata, fogatlan szája, karvalyorra, torz vigyora. Mostanig, ha ő hanyatt feküdt, Kolozs derűs, férfias arca, kék szeme és csodálatos mosolya röpítette a mennyországba.

Itt, ebben a ronda vityillóban a pokol ördöge vicсорított rá.

Miután elvégezte a dolgát a vénasszony, lezökkent a sezlonról, csomag vattát vett elő, hogy szívja fel a vérzést, gumibugyit húzott az áldozatára, az is a felszereléséhez tartozott, felöltöztette, s csak egy szót mondott, amit könnyű volt megérteni:

– Gata! – Kész!

Úgy szédelegtek ki az állomásra, mint kocsmából hazatérő alkoholisták, Fruzsina az út csak egy-két mozzanatára emlékezett, kimaradoztak az útszakaszok, akárcsak az idő fázisai, a fájdalom és az erős főzet, amit megivott, delíriumos állapotot idézett elő.

Nem beszélgettek. Kolozs szörnyű lelkiismeret-furdalást érzett, ő idézte elő ezt az állapotot, Fruzsina a lányaira gondolt, éppen csak azok ne vegyenek észre semmit, mit szólnának ahhoz, hogy megölték a testvérüket. Azt mondták a szülők, gyomorgyulladás és súlyos hasmenése van az édesanyának, feküdnie kell, egyelőre nem megy munkába, apa esténként főz, s ruhájukat rendezzék maguk.

Éjszakára különváltak. Fruzsina maradt a kedves hálószobájukban, Kolozs behurcolkodott a tervezőirodájába, ott aludt egy priccsen.

Az első napokban viszonylag jól érezte magát az édesanya, csak vérzett. Nagyon vérzett. Amikor a lányok iskolában voltak, kíváncsorgott a fürdőszobába, kiszedte a véres vattacsomagokat, és megfürdött. Egy idő után a nagy vérvesztéstől annyira legyengült, hogy nem tudott belemászni a fürdőkádba, akkor csak mosakodott. Fekete nejlonzsákba gyűjtötte össze a véres vattacsomagokat, amelyeket a férje hordott ki az utca nagy szemeteskonténerébe.

Másfél hétig tartott az agónia. Akkor már Kolozs sem mehetett munkába, ült az ágy szélén, fogták egymás kezét, s néztek a semmibe. Nem beszélgettek. Miről is beszélhetek volna? Lelkükben ürességet éreztek, tompa volt az agyuk, s egy addig ismeretlen érzés uralkodott el rajtuk. A közömbösség.

Éjszaka történt. Kolozs zuhanás hangjára, erős koppanásra riadt föl, beszaladt a hálószobába, de Fruzsina nem volt ott.

A lányainál találta meg. Az ágy mellett feküdt. Oda esett le, utolsó erejével vánszorgott ide, el akart búcsúzni Jucitól, Dianától.

Kolozs a keze után kapott, a pulzusát tapogatta ki, de az már nem lüktetett. Utolsó csepp vére is elfolyt, szív működése leállt.

A temetés népi felkeléshez hasonlított. Hiába állították ki Kolozs kérésére a szakorvosok, hogy felesége agyvérzésben halt meg, az emberek tudták az igazat, egy kisvárosban semmi nem marad titokban. Több ezres tömeg gyűlt össze, a koporsó és a családtagok mögött a zeneiskola dalárdája, zenekara haladt, s csak magyar zenét énekeltek, játszottak. Négyes sorba rendeződtek, s lassú, méltóságos léptekkel kísérték utolsó útjára a város első asszonyát.

A sír szélén a pap az élet szentségéről prédikált.



*Dobó Bianka: Műemlék II., 2022  
(70 x 100 cm, foltmaratás, mezzotinto)*